

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Zwolle, 10 september 2026

Ons kenmerk: 26046CvB

Betreft: ons standpunt over de herziening van de mbo-bekostiging - **dijken versterken door ze elders te verzwakken.**

Geachte leden van de commissie,

Op 2 september jl. heeft u ons gevraagd ons standpunt over de herziening van de mbo-bekostiging toe te lichten. Graag komen wij aan dat verzoek tegemoet.

Wij onderschrijven het uitgangspunt van het nieuwe bekostigingsstelsel: mbo-onderwijs moet toegankelijk blijven in alle regio's van Nederland. De noodzaak van een nieuw stelsel staat voor ons niet ter discussie. Wel leidt de uitwerking ervan tot ongewenste neveneffecten voor diverse regio's. Deze neveneffecten vormen onder andere een bedreiging voor de door het kabinet gestelde doelen, zoals die in de Talentstrategie. In deze brief lichten wij dit toe aan de hand van de effecten op de regio Zwolle, waar het Deltion College actief is.

Impact op het Deltion College - effecten op prioritaire sectoren

In het nieuwe stelsel wordt het Deltion College met structureel 4 miljoen euro per jaar Rijksbijdrage gekort ten opzichte van het huidige stelsel. Samen met de verdere daling van studentenaantallen door demografische krimp moet Deltion structureel 6 miljoen euro per jaar bezuinigen. Wij zoeken die besparing eerst in het nog verder terugdringen van overhead en in verdere efficiencymaatregelen. Maar een bedrag van deze omvang is niet op te vangen zonder ook in het onderwijs zelf te snijden. Dat raakt onvermijdelijk ook onze maatschappelijk zeer relevante opleidingen.

Het Deltion College behoort, met bijna 5.000 techniekstudenten, tot de grootste techniekscholen in het mbo in Nederland. Daarmee levert Deltion een bovengemiddelde bijdrage aan het terugdringen van tekorten aan technisch personeel. De techniekopleidingen vormen samen het grootste mbo-college van Deltion. Het is onvermijdelijk dat ook in deze opleidingen de komende jaren moet worden bezuinigd. Hetzelfde geldt voor sectoren als zorg, veiligheid en ICT, waarin Deltion eveneens sterk vakonderwijs verzorgt. Van dit vakonderwijs is de (boven)regionale arbeidsmarkt afhankelijk. Zo dreigt dit nieuwe bekostigingsstelsel een andere ambitie te doorkruisen die het kabinet ook hoog op de agenda heeft staan: het terugdringen van het tekort van gekwalificeerde vakmensen in voor Nederland cruciale sectoren.

Een krimpregio-definitie die de praktijk niet dekt

Ons tweede punt betreft de definitie van krimpregio in het nieuwe stelsel: voedingsgebieden van mbo-scholen houden zich immers niet aan krimpregio-grenzen. Het voedingsgebied van het Deltion College beslaat bijvoorbeeld de hele regio Zwolle: 22 gemeenten in 4 provincies, plus zuidelijk Friesland. Daarmee heeft Deltion in de praktijk net zo zeer te maken met krimp als scholen in Noord-Nederland en Twente. De drie grootste mbo-scholen in die gebieden verloren de afgelopen drie jaar

(DUO, 2023-2025) tussen de 3,0 en 3,5% van hun studenten. Bij Deltion was dit 2,8%, over dezelfde periode.

Toch is de uitkomst van het nieuwe bekostigingsstelsel tegenovergesteld: het Deltion College levert miljoenen bekostiging in, terwijl scholen in en rond hetzelfde voedingsgebied er miljoenen bij krijgen. Dat doet geen recht aan de werkelijkheid van een school die op het kruispunt ligt van drie krimpgebieden en die vervolgens moet snijden in de eigen succesvolle opleidingen. Dit probleem speelt ook in andere regio's in Nederland, zoals de regio Brainport, Den Bosch en Nijmegen.

De discussie over regiogrenzen gaat bovendien uit van het beeld dat de mbo-student niet bereid zou zijn om voor een opleiding te reizen. Dat doet geen recht aan de ambities en zelfstandigheid van mbo-studenten en aan de emancipatie waarop politiek en onderwijs de afgelopen jaren terecht hebben ingezet. De praktijk laat zien dat mbo-studenten wel degelijk reizen wanneer dat toegang geeft tot een opleiding die aansluit bij hun talenten en toekomstperspectieven. Na afronding van hun opleiding blijven studenten in de regel in hun eigen regio wonen en werken. Ter indicatie: de meerderheid van de studenten van Deltion komt van buiten de gemeente Zwolle.

Toegankelijkheid van mbo-onderwijs gaat niet over de vraag of een opleiding binnen elke regio wordt aangeboden. Het gaat over de vraag of studenten daadwerkelijk toegang hebben tot kwalitatief hoogwaardig onderwijs.

Kortom

Het is goed dat het nieuwe stelsel aandacht heeft voor krimpregio's en dat er middelen komen voor de mbo-infrastructuur die daar onder druk staat. Dat uitgangspunt onderschrijven wij. Het is een gemis dat daarbij onvoldoende precies is gekeken naar de daadwerkelijke voedingsgebieden van de mbo-scholen. Als gevolg daarvan wordt een school die uit een breed gebied studenten trekt en kwalitatief hoogwaardig vakonderwijs biedt, nu substantieel gekort, terwijl de onderliggende krimp vergelijkbaar is met die in erkende krimpregio's.

In het nieuwe bekostigingsstelsel wordt bekostiging tussen scholen overgeheveld op basis van arbitraire bestuurlijke (krimpregio)grenzen. Beter was het geweest om te kijken naar de plekken waar het onderwijs daadwerkelijk onder druk staat door reisafstand van studenten. Hierbij moet in acht worden genomen dat dit doelgroepafhankelijk is. Mbo-onderwijs op niveau 1 en 2 moet dicht bij huis georganiseerd blijven dan niveau 3 en 4. Voor deze laatste twee niveaus opleidingen zijn studenten vaker bereid verder te reizen.

Het is bovendien een gemis dat het in stand houden van een volwaardige mbo-infrastructuur gefinancierd moet worden door de sector zelf. Het is alsof dijken op de ene plek worden versterkt door elders dijkmateriaal weg te halen. Wij geven u dit signaal graag mee bij de voorbereiding van uw debat en lichten het graag verder toe.

Tot slot: een suggestie

Mbo-scholen beschikken over een unieke infrastructuur van kennis, voorzieningen en regionale netwerken, in vrijwel elke regio van Nederland. Het Rijk besteedt al veel geld aan taken die daar naadloos bij aansluiten, zoals leven lang ontwikkelen, inburgering, scholing bij dreigende werkloosheid en maatschappelijke weerbaarheid. Dat gebeurt nu via versnipperde regelingen en een groot aantal uitvoerders. Erken dit soort taken als een publieke verantwoordelijkheid van het mbo en bundel de uitvoering bij de mbo-instellingen. Die zijn daar immers al voor toegerust. Dat benut, juist in een tijd van afnemende studentenaantallen, de bestaande infrastructuur beter en verhoogt de kwaliteit van de uitvoering. Bovendien versterkt dit structureel de positie van mbo's in Nederland, ook in de krimpregio's.

Met vriendelijke groet,
Het College van Bestuur van Deltion College

A blue ink signature of H.W. Meijerink.

H.W. Meijerink

A blue ink signature of J.F. Beernink.

J.F. Beernink